

2022-09-01

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: KFKS 2022/00738

Upphävande av internationell policy

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Kommunstyrelsen upphäver den internationella policyn. Kommunstyrelsen noterar att kommunstyrelsens reglemente redan anger ansvaret vad gäller omvärldsbevakning och internationellt samarbete och av denna anledning finns inget behov av ett särskilt policydokument.

Sammanfattning

Nacka kommun har en internationell policy från 2013 som ska ge nämnder och enheter vägledning kring kommunens förhållningssätt gällande internationellt arbete. I korthet pekar den internationella policyn på att det internationella arbetet ska harmonisera med kommunens ordinarie målarbete och ses som ett verktyg för alla verksamheter för att utveckla bättre medborgarservice. I samband med den översyn av kommunens styrdokument som genomfördes våren 2021 framkommer att den internationella policyn är ett av de styrdokument som ska ses över.

Syftet med det internationella arbetet i Nacka kommun har varit, och är, att det ska vara decentraliserat och integrerat med kommunens övriga utvecklingsarbete, där varje verksamhet ansvarar för att det internationella perspektivet fångas där det är lämpligt. Internationellt arbete och omvärldsbevakning ingår därför redan som en naturlig del i nämndernas och enheternas ordinarie arbete. Vad gäller det internationella perspektivet kan även konstateras att kommunfullmäktige, i kommunstyrelsens reglemente, angett att kommunstyrelsen har ett tydligt ansvar för just omvärldsorientering och internationellt arbete. Det bedöms därför inte finnas något behov av ett särskilt policydokument inom området och den internationella policyn föreslås därför upphävas.

Våren 2022 behandlades ett politikerinitiativ från Liberalerna om att etablera vänortsavtal med stad i Ukraina. Kommunstyrelsen beslutade då att notera att möjligheten att ingå vänortsavtal i Ukraina skulle ingå i stadsledningskontoret översyn av kommunens internationella policy. Ett upphävande av den internationella policyn påverkar i sig inte möjligheterna vad gäller vänortssamarbeten. Bedömningen är dock att nyttan för Nackaborna fortfarande är större om kommunen deltar i konkreta samarbeten snarare än traditionellt vänortsutbyte.

Ärendet

Bakgrund

En internationell policy antogs av kommunstyrelsen den 22 augusti 2013 (KFKS 2013/545–105). Policyn togs fram utifrån ett behov av att förtydliga kommunens förhållningssätt gällande internationellt arbete och ge nämnder och enheter vägledning på en övergripande nivå.

Under 2017 antog kommunstyrelsen ”Styrdokument i Nacka kommun” med syfte att skapa en enhetlig struktur för och definition av kommunens olika styrdokument. I samband med det gjordes även en större översyn av kommunens samtliga styrdokument. Våren 2021 beslutade kommunstyrelsens arbetsutskott om en ny översyn för att se om det fortsatt fanns styrande dokument som är i behov av revidering eller ett upphävande. I återrapporteringen till kommunstyrelsen (KFKS 2021/322) framkommer att den internationell policy är föremål för en översyn.

Innehållet i policyn i korthet

Den internationella policyn anger att Nacka kommun ska vara en öppen kommun som är nyfiken på omvärlden, det vill säga aktivt söker exempel på hur städer utanför Sverige löst problem som även Nacka brottas med. Den internationella policyn markerar emellertid att internationellt arbete inte ska ses som en egen verksamhet med egna inriktningar, prioriteringar och mål. Det internationella arbetet ska harmonisera med kommunens ordinarie målarbete och ses som ett verktyg för alla verksamheter för att utveckla bättre medborgarservice. Övergripande deltar kommunen i relevanta, multilaterala nätverk snarare än i traditionellt vänortsutbyte. Vidare anger policyn att det är kommunstyrelsen som ska driva och främja det internationella arbetet och årligen rapportera det internationella utvecklingsarbetet för kommunfullmäktige.

Internationellt arbete

Internationellt arbete och omvärldsbevakning ingår som en del i nämndernas och enheternas ordinarie arbete. Som exempel kan nämnas att Valfärd skola sedan länge har utvecklade samarbeten med olika länder i och utanför Europa. Exempelvis Canterbury College och National College for Teaching & Leadership i Nottingham, England, den östasiatiska samarbetsorganisationen ASEAN samt The Energy Coalition (TEC) i Kalifornien, USA. För de kommunala skolorna bidrar det internationella arbetet till inspiration och erfarenheter gällande såväl olika pedagogiska arbetsätt som pedagogiskt ledarskap och pedagogiska lärmiljöer och därigenom ökade förutsättningar för elevers lärande och kunskapsutveckling.

Även kommunens medlemskap i nätverket Eurocities Miljöforum är exempel på internationellt arbete som syftar till omvärldsbevakning och verksamhetsutveckling med inriktning på att Nacka ska vara en miljösmart kommun.

Kommunens fokuserade arbete med implementeringen av Agenda 2030 och FN:s 17 globala hållbarhetsmål fångar också till viss del de internationella frågorna. Samverkan, omvärldsbevakning och kunskapsutbyten med andra städer och länder är åtgärder för att bidra till mål 17 i Agenda 2030 som är Genomförande och globalt partnerskap. Genom utbyten av kompetens och erfarenhet, nationellt såväl som internationellt, kan Nacka också få stöd i genomförandet av de andra globala målen. Verksamheternas Agenda 2030-arbete ska numera redovisas i kommunens planerings- och uppföljningsverktyg Stratsys.

Stadsledningskontorets utredning och bedömning

Inledningsvis kan konstateras att den internationella policyn inte är reviderad i linje med de ramar som 2017 antogs i dokumentet ”Styrdokument i Nacka kommun” (KFKS 2017/492). Sedan antagandet har även förutsättningar och inriktningen för internationellt arbete förändrats.

Syftet med det internationella arbetet i Nacka kommun har varit, och är, att det ska vara decentraliserat och integrerat med kommunens övriga utvecklingsarbete, där varje verksamhet ansvarar för att det internationella perspektivet fångas där det är lämpligt. Det internationella arbetet ska inte vara en egen verksamhet, utan ett stöd och ett verktyg i Nackas utveckling och ligga i linje med kommunens politiska viljeinriktning, övergripande mål och övriga kvalitets- och utvecklingsarbete. Vilka prioriteringar som ska göras inom omvärldsbevakning och samarbeten, på regional, nationell eller internationell nivå, ingår således i verksamheternas grunduppdrag.

Av policyn framgår att kommunstyrelsen årligen ska redovisa det internationella utvecklingsarbetet för kommunfullmäktige. Detta gjordes i samband med att policyn antogs men då det internationella utvecklingsarbetet alltmer är en integrerad del av nämndernas och enheternas löpande arbete sker numera ingen särskild redovisning. Policyn är strukturerad på ett sätt som inte nog tydligt kommunicerar att många av de utmaningar kommunen står inför, och de möjligheter som växer fram i en alltmer globaliserad värld, kräver samarbete med andra. Såväl utom som inom Sveriges gränser.

Nacka kommuns ambition, *vi ska vara bäst på att vara kommun*, syftar till att kommunen ska göra det en kommun ska göra, och vara en av de kommuner som levererar bäst kvalitet i landet. Vidare bygger kommunens vision på att öppenhet är ett förhållningssätt som leder till mångfald. Den Nacka-anda som åsyftas med visionen om *öppenhet och mångfald* präglas bland annat av nyfikenhet. För att leva upp till detta i en föränderlig värld behöver kommunen kontinuerligt omvärldsspana, samverka och ta intryck av andra framgångsrika territorie- och välfärdsaktörer, oavsett om det är på hemmaplan eller internationellt.

Vad gäller det internationella perspektivet kan konstateras att kommunfullmäktige, i kommunstyrelsens reglemente, angett att kommunstyrelsen har ansvar för kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Av avsnitt B i kommunstyrelsens reglemente

framgår:

Kommunstyrelsen är kommunens ledande förvaltningsorganisation. I detta ingår följande:

- 1. Hålla sig omvärldsorienterad och uppmärksamt följa förändringar i samhället som påverkar kommunens förhållanden och ta de initiativ som behövs för att anpassa kommunens verksamhet.*
- 2. Ta initiativ och vidta åtgärder för största möjliga effektivitet i den kommunala verksamheten.*
- 3. Anta styrande dokument för samordning av den kommunala verksamheten.*
- 4. Utveckla internationella kontakter och vänortsförbindelser.*

Utifrån ovan uppgifter bedöms redan kommunstyrelsen ha ett tydligt ansvar för just omvärldsorientering och internationellt arbete. Det bedöms därför inte finnas något behov av ett policydokument inom området då förhållningssättet redan får anses framgå av kommunstyrelsens reglemente. Utifrån att internationellt arbete och omvärldsbevakning dessutom ingår som en naturlig del i nämndernas och enheternas ordinarie arbete anses ett övergripande policydokument inom området inte tjäna någon funktion.

Särskilt om vänortssamarbeten

Våren 2022 behandlades ett politikerinitiativ från Liberalerna om att etablera vänortsavtal med Ukraina (KFKS 2021/336). Kommunstyrelsen beslutade då att notera att utifrån rådande läge i Ukraina finns i dagsläget inga möjligheter att inleda vänortssamarbete med Ukraina. Kommunstyrelsen noterade även att möjligheten att ingå vänortsavtal med en stad i Ukraina kommer att ingå i stadsledningskontoret översyn av kommunens internationella policy och vänortssamarbeten samt att denna översyn genomförs hösten 2022.

Ett vänortssamarbete är en relation mellan två orter som bestämt sig för att knyta kontakter och utbyta erfarenheter med varandra över en längre tidsperiod, ett samarbete som måste kunna stå sig genom tiderna. Nacka kommun har historiskt haft ett antal vänortssamarbeten, men där kontakterna över tid avtagit och till slut helt upphört

Av den utredning som gjordes av politikerinitiativet framgår bland annat följande. Av förarbetena (Kommunala kompetensutredningen, SOU 2007:72, s 83) slås fast att vänortsförbindelser rimligen tillgodoser sådana angelägenheter som har en ”klar kommunal karaktär”. Detta motiverades med att vänortssamarbete har en klar kommunal karaktär, dvs. de områden och åtgärder som det omfattar skulle sannolikt anses vara kommunala angelägenheter inom en svensk kommun geografiska område. Vidare att även utanför en kommuns geografiska område så får åtgärderna anses vara av allmänt intresse med anknytning till kommunmedlemmarna. Slutligen tydde det mesta på att vänortssamarbeten relativt sett inte innefattar särskilt stora ekonomiska åtaganden i de kommunala budgetarna. Utifrån dessa aspekter bedöms ett vänortssamarbete rymmas inom den kommunala kompetensen så länge samarbetet har en anknytning till kommunmedlemmarna, inte innebär större ekonomiska åtaganden och inte sker utifrån ett utrikespolitiskt ställningstagande.

Vänortssamarbeten kräver engagemang, såväl politiskt som från verksamheterna, avsatta medel samt en stödstruktur för att underhålla och utveckla förbindelsen.

Vänortssamarbeten ska även vara till ömsesidig nytta. Det finns idag redan goda möjligheter för internationell samverkan med andra städer, exempelvis i och med kommunens medlemskap i det europeiska nätverket Eurocities. Eurocities adresserar på olika sätt de flesta aktuella frågeställningar som städer ställs inför. Just nu är exempelvis engagemanget stort för att på olika sätt stötta och samverka med Ukraina och ukrainska städer. Det finns en särskild digital samarbetsyta för detta ändamål. Här samlas städernas aktiviteter och stöd till Ukraina, som även Nacka har möjlighet att ta del av och engagera sig i.

Ett upphävande av den internationella policyn påverkar i sig inte möjligheterna vad gäller vänortssamarbeten. Ett vänortssamarbete måste alltid prövas utifrån varje enskilt utbyte utifrån den kommunala kompetensen, det vill säga samarbetet ska ha en anknytning till kommunmedlemmarna, inte innebär större ekonomiska åtaganden och inte heller utgöra ett utrikespolitiskt ställningstagande. Bedömningen är dock att nyttan för Nackaborna fortfarande är större om kommunen deltar i konkreta samarbeten snarare än traditionellt vänortsutbyte.

Ekonomiska konsekvenser

Upphävandet av detta styrdokument har inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Upphävandet av detta styrdokument har inga konsekvenser för barn. Det internationella perspektivet finns inskrivet i läroplanen för att barn och unga ska se verkligheten i ett globalt sammanhang.

Bilagor

Internationell Policy

Henrik Ahl
Stabschef
Ledningsstaben

Helena Svärth
Kommunstrateg
Ledningsstaben